

Alþingi
Erindi nr. þ 141/1375
komudagur 7.2.2013

Ungmennafélag Íslands

Reykjavík, 6. febrúar 2013

Alþingi
Alþingishúsinu við Austurvöll
150 Reykjavík

Efni: Umsögn Ungmennafélags Íslands við lagafrumvarp um breytingu á lögum um happdrætti nr. 38/2008 (Happdrættisstofa og bann við greiðsluþjónustu). Þingskjal 615 – 477. mál.

I. Almenn

Ungmennafélag Íslands (UMFÍ) er einn af eigendum Íslenskrar getspá (Getspá) en auk þess eiga Íþrótt- og ólympíusamband Íslands og Ungmennafélag Íslands hlut í félaginu. Íslensk getspá er stofnuð í samræmi við lög nr. 26/1986. UMFÍ fagnar því að komið sé fram frumvarp sem ætlað er að efla forvarnir og takmarka aðgengi að óheimilum fjárhættuspilum hér á landi. UMFÍ telur þó nauðsynlegt að gera athugasemdir við ákveðna þætti frumvarpsins, einkum þá þætti sem fela í sér auknar álögur sem munu leggjast á starfsemi félagsins. Getspá hefur heimild til að starfrækja talnagetraunir (þ.e. Lottó, Víkingalottó, Jóker og Euro jackpot) eins og nánar er fjallað um í reglugerð fyrir talnagetraunir Íslenskrar getspár nr. 892/1999 ásamt síðari breytingum.

Hluti af andvirði allrar sölu Getspár rennur beint til uppbyggingar og starfsemi æskulýðs- og íþróttamála og til málefna öryrkja. Með þátttöku í leikjum á vegum Getspár eru þátttakendur að styrkja nauðsynleg samfélagsleg málefni og leggja traustan grunn að áframhaldandi uppbyggingu þeirra. Í starfsemi Getspár gilda því ekki sömu sjónarmið og í hefðbundnum atvinnurekstri heldur er markmiðið að nýta þessa fjármuni í þágu góðra málefna. Samkvæmt 1. mgr. 3. gr. gildandi happdrættislaga nr. 38/2005 er það forsenda þess að reka megi happdrætti á Íslandi að um sé að ræða starfsemi sem rekin er til almannaheilla. Getspá hefur ekki farið varhluta af því að á vefnum eru starfrækt ólögleg happdrætti sem sérstaklega er beint til Íslendinga. Þessi starfsemi er hvorki rekin til að afla fjár til almannaheilla né hefur leyfi samkvæmt 1. mgr. 3. gr. laga nr. 38/2005 eða er starfrækt í á grundvelli sérstakrar lagaheimildar eins og skilyrði er þegar um peningahappdrætti er að ræða sbr. 2. mgr. 2. gr. laganna. Það er ljóst að starfsemi sem ekki er rekin í fjáröflunarskyni lýtur öðrum lögmálum en sú starfsemi sem rekin er í samræmi við lög nr. 38/2005. Getspá hefur því óneitanlega orðið þess vör að sú starfsemi sem rekin er í atvinnuskyni og boðið er upp á hér á landi skerðir tekjur félagsins og möguleika þess til að afla fjár til almannaheilla.

Rétt er að benda á að Getspá ásamt Íslenskum getraunum var fyrsta happdrættisfyrirtækið á Íslandi til að fá vottun *European Lotteries* og *World Lotteries* um Ábyrga Spilun (Responsible Gaming). Félögin hafa því verið brautryðjendur hér á landi þegar kemur að því að reka ábyrga starfsemi og gæta að hagsmunum þeirra sem eru veikir fyrir fjárhættuspilum. Komið hefur fram í rannsóknum að þeir leikir sem Getspá starfrækir höfða ekki sterkt til þeirra sem glíma við spilafíkn.

Hér á eftir verður vikið að einstökum efnisatriðum frumvarpsins og settar fram athugasemdir UMFÍ.

II. Bann við greiðsluþjónustu samkvæmt 6. gr. frumvarpsins

Í frumvarpinu er lagt til í 6. gr. að óheimilt verði að veita happdrætti, sem ekki hefur fengið leyfi til slíks reksturs, greiðsluþjónustu án tillits til þess hvort starfsemin er rekin á Íslandi eða erlendis. UMFÍ fagnar ákvæðinu og styður að slíkt ákvæði verði að lögum. Eins og að framan greinir starfar Getspá á íslenskum happdrættismarkaði og hefur tapað á erlendri samkeppni. Árið 1996 var Getspá meðal þeirra fyrstu í heiminum til að bjóða leiki sína á netinu. Á undanföllum árum hefur félagið misst markaðshlutdeild til erlendra fyrirtækja sem ekki starfa í samræmi við íslensk lög. Þessi erlendu fyrirtæki geta boðið mun söluvænni vöru (þ.e. hærri vinninga og stuðla) enda er starfsemi þeirra ekki rekin í almannapágu heldur af einstaklingum sem þurfa mun lægri arðsemi sökum mikillar veltu og þeirrar staðreyndar að þeir hafa engar samfélagslegar skyldur á sínum herðum. Í ljósi þessa telur UMFÍ afar brýnt að sporna við því að starfsemi sé rekin hér á landi í andstöðu við lög og álitur að mikilvægt sé að setja mögulegar skorður við slíkri starfsemi.

III. Happdrættisstofa

Í 7. gr. frumvarpsins er lagt til að komið verði á fót nýrri ríkisstofnun, Happdrættisstofu, sem ætlað er að hafa umsjón með framkvæmd happdrættismála, eftir því sem mælt er fyrir um í lögum.

Í f. lið 7. gr. frumvarpsins er fjallað um kostnað vegna reksturs Happdrættisstofu. Þar kemur fram að þeir sem hafa leyfi til að starfrækja happdrætti, spilakassa og veðmálastarfsemi samkvæmt lögnum og öðrum lögum skuli standa straum af rekstri Happdrættisstofu með greiðslu eftirlits- og forvarnargjalds. Gjaldið skal nema 0,8% af hreinum happdrættis- og spilatekjum viðkomandi aðila. Því skýtur skökku við að sérstök skattlagning á starfsemi Getspár verði notuð til að fjármagna starfsemi Happdrættisstofu. Ætla má að ef af stofnun Happdrættisstofu verður muni kostnaður við rekstur hennar einkum stafa af eftirliti með þeim aðilum sem ekki starfa í samræmi við lög og ýmsum þáttum sem ekki varða starfsemi Getspár. Í þessu sambandi vill UMFÍ taka fram að samtökin telja eðlilegt að sá kostnaður sem ríkisvaldið verður fyrir vegna starfrækslu Getspár sé borinn af félaginu sjálfu. UMFÍ bendir á að Getspá ber í dag verulegan kostnað af því eftirliti sem er með félaginu t.d. á vegum endurskoðunarfyrirtækja og innanríkisráðuneytisins og það mun verða óbreytt þrátt fyrir tilkomu Happdrættisstofu. Auk þess hefur Getspá ásamt öðrum happdrættisfyrirtækjum staðið undir kostnaði á rannsóknum tengdum happdrættisstarfsemi. UMFÍ telur að með stofnun Happdrættisstofu sé verið að koma á fót umfangsmikilli starfsemi sem er mun umfangsmeiri en nauðsynlegt er með tilliti til starfsemi íslenskrar Getspár og því afar óeðlilegt sé að rekstur félagsins verði notaður til að fjármagna slíka starfsemi. Auk þess hafa stofnanir af þessu tagi tilhneigingu til að þenjast út með ærnum tilkostnaði sem mun því samkvæmt frumvarpinu lenda hjá Getspá.

Einnig má ætla að nokkur kostnaður af rekstri stofnunarinnar muni koma til vegna forvarnarstarfs sem reyndar er afar óljóst í hverju á að felast. Eins og áður greinir þá hefur Getspá sjálf að eigin frumkvæði reynt að stuðla að ábyrgri spilun og fengið sérstaka vottun þess efnis. Þá er rétt að benda á að spilafíkn tengist einkum spilakössum og pókerspilum á erlendum vefsíðum. Að mati UMFÍ felur skattlagningin í sér að Getspá verði ætlað að bera kostnað sem einkum má rekja til starfsemi annarra aðila og fyrirtækja sem ekki starfa í samræmi við íslensk lög.

Þrátt fyrir það telur UMFÍ eðlilegt að happdrættisfyrirtækin leggi fé til meðferðarúrræða fyrir einstaklinga sem glíma við spilafíkn og til forvarna á því sviði. UMFÍ álfur að með því að stærstu fyrirtækin á markaðnum myndu leggja til um 3-6 milljónir króna á ári þá væri unnt að lyfta grettistaki í meðferðarúrræðum og forvörnum við spilafíkn í samræmi við alþjóðlega staðla um *ábyrga spilun*.

UMFÍ telur að ekkert liggi fyrir sem knýr á um að eftirlit verði aukið með starfsemi happdrættisfyrirtækja sem starfa í samræmi við lög. Að mati Getspár væri eðlilegra að áður en sérstakri stofnun verði komið á fót þá ráði ráðuneytið til sín 1-2 starfsmenn í fullt starf til að sinna eftirliti og yfirstjórn á happdrættismarkaðnum. Með stofnun sérstakrar stofnunar er að mati UMFÍ verið að búa til óþarfa og kostnaðarsama yfirbyggingu sem eingöngu leiðir til þess að Getspá getur látið minna af hendi rakna til almannaheilla.

Í þessu sambandi vill UMFÍ benda á að frjáls félagasamtök á Íslandi, þ.m.t. ÍSÍ, Öryrkjabandalag Íslands og Ungmennafélag Íslands, sem eru eigendur Getspár, hafa tekið á sig miklar fjárhagslegar skerðingar á síðustu árum. Frekari skattlagning Getspár bitnar því beint á starfsemi þessara samtaka.

IV. Netfyrirtæki

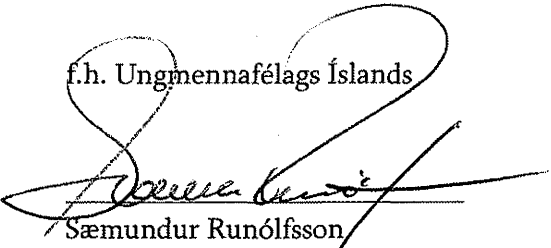
Samkvæmt d. lið 1. gr. frumvarpsins er lagt til að bætt verði við nýju ákvæði í 3. mgr. 2. gr. laganna þar sem Happdrættisstofu verði veitt heimild að fengnu samþykki ráðherra að veita þeim er starfrækja happdrætti eða söfnunarkassa samkvæmt sérstökum lögum þar um, einum eða fleiri saman, leyfi til að reka happdrætti á netinu þar sem spilað er um peninga eða peningagildi.

Eins og áður hefur verið bent á hefur Getspá um árábil selt á netinu þá leiki sem félagið hefur leyfi til að starfrækja. Mikilvægt er að greina á milli slíkra leikja og þess ef ætlunin er að stofna til nýrra leikja á netinu sem ekki hafa verið til staðar áður.

Í 2. mgr. 2. gr. nógildandi laga kemur fram að happdrætti þar sem spilað er um peninga eða peningagildi sé óheimilt að reka nema samkvæmt sérstakri lagaheimild. Með fyrrgreindu ákvæði frumvarpsins virðist ætlunin að veita Happdrættisstofu lagaheimild til að veita sérstök leyfi til að starfrækja happdrætti á netinu umfram það sem viðkomandi aðila er heimilt samkvæmt þeim lögum og reglugerðum sem um þá gilda.

Rétt er að benda á að þeir netleikir sem starfræktir hafa verið af erlendum aðilum á undanförunum árum og notið töluverðra vinsælda hér á landi er sú starfsemi sem helst er fallin til þess að valda spilafíkn og auka vandamál tengd slíku. Getspá telur að engin rök standi því til þess að Alþingi framselji til Happdrættisstofu heimildir til að veita sérstök leyfi til starfrækslu netleikja heldur sé mun farsælla að slík starfsemi byggji á lagaheimildum eins og gilt hefur um peningahappdrætti hingað til. Jafnframt er um að ræða verulega fjárhagslega hagsmuni fyrir þann sem slíkar heimildir fær auk þess að geta haft mikil áhrif á samkeppnisstöðu einstakra aðila á happdrættismarkaði.

f.h. Ungmennafélags Íslands

Sæmundur Runólfsson
framkvæmdastjóri UMFÍ.